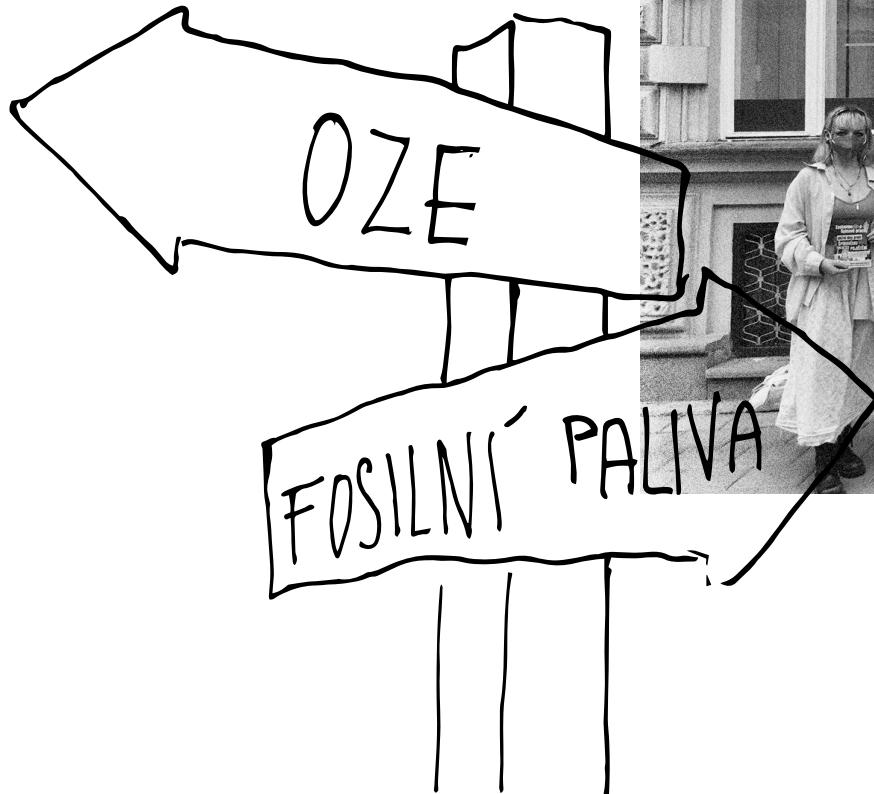

Pojišťovny a energetika na rozcestí:

krmení fosilního monstra, nebo
čistá energie svobody?

re → set

Platforma pro
sociálně-ekologickou
transformaci

obsah

Úvod - kudy se vydáme z křižovatky?	2
První cesta - krmení fosilního monstra	4
Druhá cesta - čistá energie svobody	7
Hodnocení klimatické politiky šesti největších pojišťoven operujících v ČR	8
Závěr - Pomozte pojišťovnám, aby se rozhodly správně	15
Zdroje	16
O Re-setu	17
O kampani "Zastavme špinavé prachy"	17

Úvod: kudy se vydáme z křižovatky?

Ocitli jsme se na historické křižovatce. Klimatická krize, pandemie nemoci COVID-19 i probíhající ruská agrese na Ukrajině vykolejily společnost z běžného fungování a nastolily nové otázky o našem budoucím směřování. Už několik desítek let díky vědeckým výzkumům víme, že se pro vyřešení klimatické krize musíme co nejdříve zbavit fosilních paliv.¹ Pandemie nám ukázala, jak se běžné fungování společnosti může ze dne na den změnit v dlouhotrvající výjimečný stav. Válka na Ukrajině pak nastínila, že naše závislost na fosilních palivech představuje i riziko pro bezpečnost a mír. Právě ze stovek miliard inkasovaných za prodej plynu, ropy a uhlí může Vladimír Putin financovat svou válečnou mašinérii, která na Ukrajině zabíjí.²

Energetika ve světle světového dění prochází překotnými změnami. V důsledku rostoucích cen plynu a černého uhlí stoupají také částky na účtech za energie. Ceny tepla a elektřiny trhají rekordy³ a spolu s tím rostou ceny potravin,⁴ bydlení i pohonných hmot. Do budoucna tak hrozí sociální problémy, které mohou náladu ve společnosti dále vyhrotit. Čím dál víc lidí upadá do takzvané energetické chudoby, a tento trend bude zřejmě pokračovat i v blízké budoucnosti. V České republice hrozí propad do energetické chudoby až milionu lidí⁵, některé odhady mluví až o 20 procentech ohrožených domácností⁶, v celé Evropské unii se tento problém týká až 125 milionů lidí.⁷ Může za to opět naše závislost na fosilních palivech, zejména na drahém plynu.⁸

Kroky evropské unie i jednotlivých států naznačují, že jednou z priorit evropské bezpečnostní politiky pro příští roky bude snaha zbavit se závislosti na fosilním plynu z Ruska. V jednotlivých zemích se diskutuje

o odložení konce uhlí, plyn z Ruska chtějí nahradit i státy jako USA, Azerbajdžán či Katar, energetické korporace ale přesto vyžadují stavbu nové plynové infrastruktury. Fosilní průmysl v nastalé situaci začal tlačit na řešení, která by v dlouhodobém měřítku prohloubila naši závislost na fosilních palivech, a výrazně přispěla k nejhorším možným dopadům klimatické krize. Jednou z cest je živit i nadále fosilní monstrum, které postupně ničí planetu a přispívá k válkám.

Existuje však i druhá cesta, která nám ve třech krocích může pomoci řešit všechny výše popsané problémy zároveň. V první řadě jde o snížení spotřeby energií a materiálů všude, kde je to možné. Zadruhé je nutné zvýšit energetickou efektivitu – například pomocí zateplování budov či hledání úsporných řešení v dopravě, zemědělství i průmyslu. Poslední pak následuje masivní přechod od špinavých fosilních paliv na obnovitelné zdroje, tedy slunce, vítr a vodu. Ceny obnovitelných zdrojů každoročně klesají, a už dnes se vyplatí dát si na střechu solární panel⁹ či vyměnit starý kotel na tuhá paliva za tepelné čerpadlo.¹⁰

Slunce a vítr – narozdíl od plynu – poskytují nejlevnější elektřinu na trhu.¹¹ Máme tak v zásadě dvě možné cesty, kudy se z naší křižovatky vydat: jakou si zvolíme bude záviset na mnoha faktorech, mohou jimi být přístupy jednotlivých států, ale i tlak veřejnosti. Důležitou roli mohou hrát také finanční instituce, konkrétně banky a pojišťovny. Právě ony a jejich interní politiky do velké míry rozhodnou, jestli budeme nadále živit fosilní monstrum, nebo dáme přednost udržitelné budoucnosti. V tomto reportu se budeme zabývat otázkou pojišťoven a jejich interních klimatických politik.

Nejdříve rozebereme jednotlivé možnosti a ukážeme, kam z dlouhodobého hlediska povedou. V další části reportu pak zhodnotíme politiky šesti největších v tužemsku působících pojišťoven z hlediska jejich přístupu k plynu, ropě a uhlí. Věříme, že report bude sloužit klimatickému hnutí v České republice jako nástroj pro stanovení strategií a cílů. V budoucnu vytvoříme podobné hodnocení i pro banky operující v České republice.

První cesta: krmení fosilního monstra

První možná cesta z křižovatky vede skrze zvýšenou podporu fosilních paliv. V reakci na zahájení ruské agrese na Ukrajině oživil fosilní průmysl spolu s částí politiků plány na expanzi fosilních paliv. V duchu šokové doktríny navrhuji, abychom Rusko dorovnali tím, že začneme podobně jako oni ještě více těžit a spalovat uhlí, plyn a ropu. Nejen v Itálii, Bulharsku, ale i v České republice se diskutuje o možnosti prodloužit těžbu a spalování uhlí za data, která tamní vlády schválily jako finální pro odchod od uhlí.

V Německu, Polsku a na Slovensku se hovoří o urychlené stavbě nových LNG terminálů¹², které by přiváděly zkapalněný fosilní plyn ze Spojených států, kde se těží metodou hydraulického štěpení (frakování).¹³ Velká Británie urychlila plány na těžbu plynu a ropy v Severním moři.¹⁴ Poprvé začal fosilní průmysl tlačit také na těžbu pomocí frakování v zemích Evropské unie. Jak popisuje kanadská novinářka Naomi Klein, v severní Americe začal fosilní průmysl a na něj navázaní politici prosazovat už dávno zrušené projekty stavby plynových terminálů, ropovodů a hlubokomořské těžby.¹⁵

“Během několika hodin od zahájení invaze se každý pro klima zničující projekt, který hnutí klimatické spravedlnosti zastavilo v poslední dekádě, opět objevil na stole. Říkají nám, že jelikož je Putinova válka financována petrodolary, musíme i my stále více těžit, frakovat a spalovat.”

Naomi Klein, The Intercept.¹⁶

Evropská unie plánuje nahradit ruský plyn a ropu dodávkami těchto fosilních paliv z jiných zemí. Mluví se o dovozu plynu

z Azerbajdžánu, Kataru či zkapalněného plynu (CNG a LNG) ze Spojených států, v případě ropy pak o posílení dovozu ze států Blízkého východu, nejvíce ze Saudské Arábie či Spojených Arabských Emirátů.¹⁷ Do roku 2027 chce EU s ruským plynem a ropou skoncovat úplně. Dostáváme se tak do situace, kdy bychom měli plyn z jednoho autoritářského režimu nahradit plynem z jiných autoritářských režimů. Za možné je označováno také dovážení amerického plynu vytěženého frakováním, přestože je tato metoda těžby pro životní prostředí i klima devastující.¹⁸

„Nová zpráva Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) je výčtem nedodržených klimatických slibů. Je to spis plný hanby zaznamenávající prázdné sliby, které nás pevně usazují na cestu ke světu, ve kterém se nedá žít.“

Antonio Guterres, generální tajemník OSN, o v dubnu vydané zprávě IPCC.¹⁹

Ačkoliv dočasně bude zřejmě nutné nahradit ruský plyn a ropu dodávkami z jiných zemí, v případě stavby nové plynové infrastruktury hrozí prodloužení závislosti na dovozu tohoto fosilního paliva. Jak jsme popsali v našem dřívějším reportu, plyn není mostem k udržitelné budoucnosti ani čistým zdrojem, ale cestou směrem ke klimatickému kolapsu.²⁰ Stejně tak prodlužování spalování uhlí i ropy povede k rozvratu ekosystémů po celé planetě. Pokud budou pojišťovny pokračovat ve statu quo a nerozhodnou se razantně omezit financování fosilních paliv, necháme fosilní monstrum vyrůst do děsivé velikosti. Naštěstí existuje i druhá cesta.

Plyn je most do klimatického kolapsu

O plynu se často hovoří jako o mostu k čistým zdrojům energie. Ve skutečnosti je však jeho využívání do budoucna velkým rizikem pro klima. Při přímém spalování má sice v porovnání s uhlím poloviční emise, nicméně do těchto čísel se nezapočítávají úniky metanu – uniká do ovzduší při těžbě a transportu plynu – kvůli nimž je rozdíl v emisích mezi uhlím a plynem minimální. Dovoz plynu navíc zvyšuje naši závislost na cizích režimech, které často bývají autoritářské, až diktátorské. Postavení nové plynové infrastruktury by nás tak uvrhlo na desítky let do závislosti na novém špinavém fosilním palivu. Další informace včetně odkazů na relevantní studie najdete v našem reportu s názvem *Plyn: most do klimatického kolapsu*, který jsme vydali v loňském roce.²¹

Čistá energie v České republice

Potenciál čisté energie u nás do velké míry souvisí s naší schopností rychle zateplit a izolovat budovy či snižovat spotřebu v domácnostech a v průmyslu. Nejčistší energie je totiž ta, kterou nemusíme spotřebovat. Zateplování domů u nás má vysoký potenciál a navíc pomáhá snížit účty za energie. Z výsledků studie Univerzitního centra energeticky efektivních budov ČVUT a aliance Šance pro budovy z roku 2020 vyplývá, že snížením energetické náročnosti budov můžeme ušetřit až 34 procent spotřeby energie.²² Z obnovitelných zdrojů můžeme nahradit do roku 2030 osmdesát procent tuzemské spotřeby uhlí.²³ Nejpozději do roku 2050 pak můžeme z obnovitelných zdrojů vyrábět veškerou energii.²⁴ Navíc je potřeba vzít v potaz, že Česká republika patří k celosvětově největším vývozcům elektřiny.²⁵ Omezit používání fosilních paliv tak lze i tím, že elektřinu přestaneme vyvážet. Rychlost přechodu na čistou energii nejvíce závisí na technologickém pokroku v sektoru obnovitelných zdrojů, ale také na naší schopnosti snižovat plýtvání energií a opuštění nadměrného konzumu.

„Obnovitelná energie je energií svobody.“

Christian Lindner, předseda německé liberální strany FDP²⁶

Druhá cesta - čistá energie svobody

Druhá cesta je podstatně příjemnější. Jejím prvním předpokladem je co nejrychlejší odklon od plynu, ropy a uhlí. Ruská agrese na Ukrajině ukázala, že závislost na fosilních palivech ohrožuje bezpečnost i životní prostředí po celém světě.²⁷ Naopak energetické úspory, snížení spotřeby a obnovitelné zdroje přispějí jak k míru, tak k ochraně klimatu. Dobrou zprávou pro začátek je, že se můžeme zbavit závislosti na ruském plynu již do roku 2025 a nemusíme přitom stavět žádnou novou plynovou infrastrukturu ani více spalovat uhlí.

Nová studie Ember a E3G ukazuje, že během následujících tří let lze nahradit až dvě třetiny dováženého ruského plynu zateplováním, energetickými úsporami a energií ze slunce a větru. Zbytek je možné dočasně nahradit dovozy z jiných zemí, přičemž není nutné stavět nové LNG terminály ani plynovody.²⁸ Dále by pak měly následovat ambiciózní investice do rozvoje obnovitelných zdrojů, zateplování budov, nahrazování kotlů na tuhá paliva tepelnými čerpadly a přechod od osobní automobilové dopravy k dopravě hromadné.

Energetická transformace je také řešením sociálních problémů spojených s rostoucí cenou energií. Zateplování a izolace domů sníží spotřebu energií, a tím i účty za elektřinu a teplo. Vítr a slunce v současnosti poskytují nejlevnější elektřinu, stejně jako tepelná čerpadla snižují cenu tepla.²⁹ Naopak ceny plynu a černého uhlí neustále stoupají, následkem čehož rostou i účty za spotřebovanou elektřinu a teplo.³⁰

Možnou budoucnost ukazuje například Německo, které se rozhodlo od roku 2035

odebírat elektřinu pouze z obnovitelných zdrojů.³¹ Plány na urychlení energetické transformace chce představit také Evropská unie. Jedenáct států EU, převážně ze západní a severní Evropy, se přihlásilo k iniciativě volající po urychlení energetické transformace jako prostředku zbavení se závislosti na fosilních palivech z Ruska.³² Možné scénáře pro Českou republiku pak nastiňuje dokument Nová dohoda.³³ Ve většině zemí však stále chybí politická vůle pro urychlení energetické či dopravní transformace, která by nám pomohla zachránit stabilitu celosvětového klimatu, řešit sociální problémy spojené s růstem cen energií a zbavit se závislosti na autoritářských režimech.

„Chceme-li omezit globální oteplení na hranici jednoho a půl stupně Celsia, je to teď, nebo nikdy. Bez okamžitého a důsledného snížení emisí ve všech odvětvích to nebude možné.“

James Skea, profesor Královské univerzity v Londýně a jeden z hlavních autorů poslední zprávy IPCC.³⁴

Právě v takovém prostředí mají pojišťovny významnou příležitost začít udávat směr, kterým se společnost může vydat. Jak ukazují české i světové zkušenosti, finanční instituce mají velký vliv na chování energetických firem i států. Je na nás všech, abychom pojišťovny přiměli k přesunu peněz z fosilního průmyslu směrem k energetickým úsporám a čistým zdrojům energie. Nehraje se o nic menšího, než je budoucnost snesitelná pro život.

Hodnocení klimatické politiky šesti největších pojišťoven operujících v ČR

Pojišťovny operující v České republice udělaly v loňském roce významný krok kupředu. I pod tlakem kampaně Zastavme špinavé prachy oznámily tři největší pojišťovny (Generali³⁶, Kooperativa³⁷ a Allianz³⁸) vypovězení pojistných smluv na uhelné elektrárny energetických firem ČEZ a Sev. en Energy. Dá se tak říct, že uhelný průmysl je v České republice v současné době nepojistitelný.

Situace je však zcela odlišná v případě pojišťování plynu a ropy. Oslovili jsme proto šest největších pojišťoven operujících v České republice s dotazem na jejich politiku týkající se plynu a ropy. Rovněž jsme z veřejně dostupných zdrojů zjišťovali míru zapojení jednotlivých pojišťoven v tuzemském plynovém byznysu.

Z těchto pojišťoven mají speciální politiku pro plyn a ropu pouze Generali Česká pojišťovna a ČSOB pojišťovna. O jejím přijetí diskutuje Allianz, představit by ji mohla na začátku května. Ve všech třech případech však platí, že tyto politiky jsou nedostatečné a neodpovídají riziku klimatické krize. Ostatní pojišťovny se tímto tématem zatím nezabývají. Níže najdete souhrn všech informací, které se nám podařilo v rámci výzkumu analyzovat. Věříme, že tato analýza bude sloužit klimatickému hnutí k lepšímu určení cílů, strategie a zaměření případných akcí.

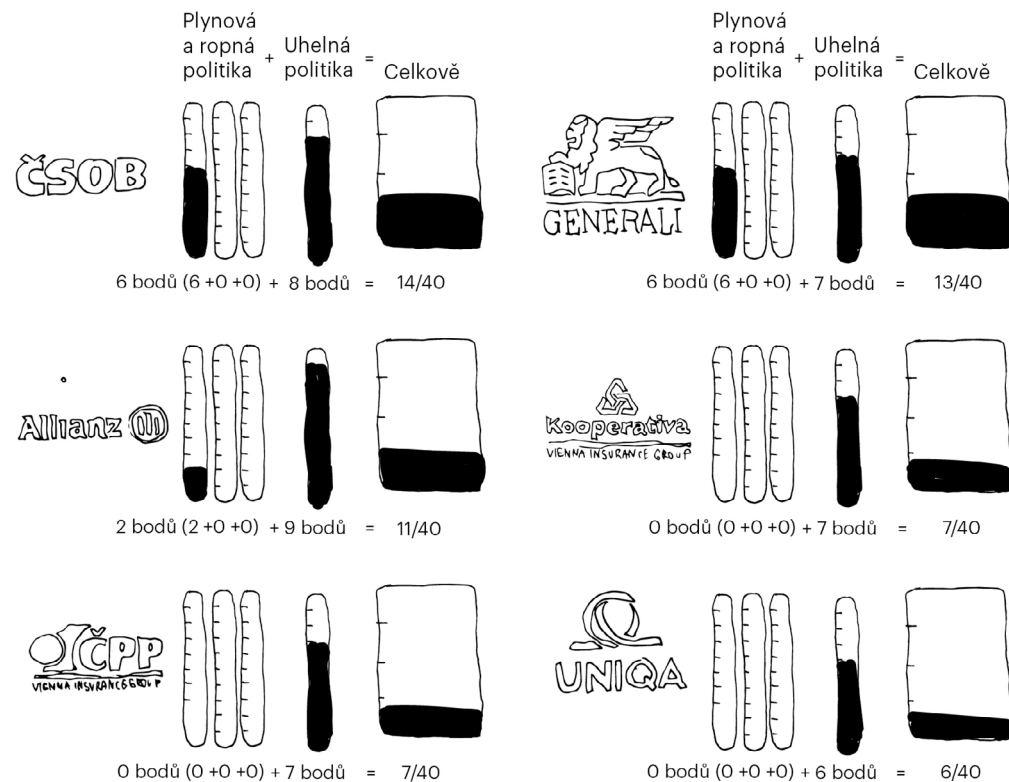
Metoda hodnocení:

Základem hodnocení pojišťoven je jejich přístup k plynu a ropě. Zde přebíráme metodologii, kterou využívá organizace Reclaim finance v rámci projektu Oil and Gas Policy Tracker.³⁹ Ta se opírá o hodnocení ve třech oblastech. **První z nich je poli-**

tika ukončování pojištění nových i existujících ropných a plynových projektů. **Druhou oblastí je plán na konec spolupráce** s firmami, které těží, transportují či spalují plyn a ropu. **Třetí je pak nastavení cílového roku**, ve kterém chce pojišťovna kompletně ukončit pojišťování ropných a plynových projektů. Za každou tuto oblast může pojišťovna získat deset bodů, dohromady tedy bodů třicet.

Dále se do hodnocení promítá **přístup pojišťovny k uhelnému byznysu**. Jelikož je v pojišťovnickém byznysu dnes již normou mít silnou politiku týkající se uhlí, zaměřujeme se při hodnocení na nedostatky jednotlivých uhelných politik. Za kvalitní a propracovanou uhelnou politiku lze získat až deset bodů. Při hodnocení uhelných politik jsme vycházeli z dat shromážděných projektem Coal Policy Tool od organizace Reclaim Finance.⁴⁰ Celkové hodnocení je pak součtem všech bodů, přičemž **maximální počet bodů je čtyřicet**.

Součástí obecných informací u některých pojišťoven je také jejich zapojení v tuzemském plynovém byznysu. Jelikož plynová infrastruktura není v České republice příliš rozvinutá, hodnotíme vztahy pojišťoven zejména ke dvěma klíčovými tuzemským plynovodům Gazela a Antilopa, stejně jako ke třem paroplynovým elektrárnám (Počerady, Kladno a Vřesová) a tuzemským plynovým zásobníkům společnosti EPH.

Ideální pojišťovna

Říká se o nás, že jsme pouze negativní a neumíme ukázat řešení. Rádi bychom proto představili profil ideální pojišťovny, která nepodporuje klimatickou krizi a naopak pomáhá čisté budoucnosti. Taková pojišťovna aktivně vylučuje veškerou podporu fosilnímu průmyslu. Odmítá pojišťovat veškeré nové fosilní projekty, ať už se týkají těžby uhlí, plynu či ropy. Zároveň má nastavený ambiciózní a blízký cíl, kdy chce z pojišťování fosilních paliv kompletně vystoupit a svým klientům dává najevo, že s nimi přestane spolupracovat, pokud mají do budoucna v plánu pokračovat v provozu fosilní infrastruktury. V oblasti uhlí mají k takovému ideálu blízko pojišťovny AXA a Allianz, ačkoliv i jejich uhelné politiky mají drobné nedostatky (viz naše hodnocení). U plynu a ropy se k tomu blíží australská pojišťovna Suncorp.³⁵

ČSOB pojišťovna

Plynová a ropná politika:

ČSOB pojišťovna spadá pod belgický bankovní koncern KBC. Ten loni přijal politiku vylučující jakoukoliv finanční podporu všem novým projektům na vyhledávání nových zdrojů plynu a ropy a jejich těžby, ať už formou půjček či pojištění. Zejména odmítá pojišťovat projekty na těžbu plynu a ropy z dehtových písků, ropných břidlic, metodou hydraulického štěpení či z nalezišť v polárních oblastech. Do roku 2030 se pak chce zbavit spolupráce se všemi společnostmi, které budou stále plánovat projekty na těžbu plynu a ropy.⁴¹ Nemá žádnou politiku týkající se pojišťování no-

vých projektů ani nastavený koncový rok, kdy by s podporou plynových a ropných projektů chtěli skončit.

Nedostatky uhlé politiky:

Politika KBC vylučuje pojišťování takřka všech uhlé projektů. Pojišťovna má zároveň za cíl být do roku 2030 zcela mimo uhlé průmysl. Při posuzování podílu uhlí u energetických společností však používá nesprávnou metriku, která umožňuje některým uhlé firmám proklouznout sítím klimatické politiky KBC.⁴²

Hodnocení:

Plynová a ropná politika: 6 bodů (6+0+0)
Uhlé politika: 8 bodů
Celkově: 14 bodů

Generali Česká pojišťovna

Plynová a ropná politika:

Italská pojišťovna Generali je jednou z výjimek mezi třiceti největšími pojišťovnami z celého světa, jelikož má alespoň nějakou plynovou a ropnou politiku.⁴³ Její interní politika vylučuje pojišťování veškerých projektů na vyhledávání nových zdrojů plynu a ropy i jejich těžby. Odmítá zejména pojišťovat projekty na těžbu ropy a plynu z dehtových písků, ropných břidlic, metodou hydraulického štěpení či z nalezišť v polárních oblastech. Nepojišťuje ani společnosti zajišťující distribuci plynu a ropy z dehtových písků a z ložisek břidlic. Nemá však žádnou politiku týkající se pojišťování nových projektů ani nastavený koncový rok, kdy by s podporou plynových a ropných projektů chtěla skončit.

Nedostatky uhlé politiky:

Generali má jednu ze silnějších politik vylučujících uhlé byznys, nicméně s přetrvávajícími nedostatky.⁴⁴ Jedním z problémů jsou vágní výjimky z uplatňo-

vání uhlé politiky – aplikace a možnost jejich získání není jasná. Výjimky je možné aplikovat ve státech, které berou více než 45 procent energie z uhlí. Zároveň však Generali od letošního roku nepodporuje uhlé elektrárny ČEZu ani Sev.en Energy. V minulosti spolupracovala s EPH a nelze zjistit, zda tuto firmu pojišťuje i nadále. Navrch Generali neřeší vlastní investice do uhlí.

Hodnocení:

Plynová a ropná politika: 6 bodů (6 + 0 + 0)
Uhlé politika: 7 bodů
Celkově: 13 bodů

Zapojení v plynovém byznysu v ČR:

Generali Česká pojišťovna dlouhodobě spolupracuje se společností ČEZ, které do začátku letošního roku poskytovala pojištění pro uhlé elektrárny. V minulosti pojišťovala také uhlé elektrárnu Počerady, kterou však opustila poté, co se jejím novým vlastníkem stala firma Sev.en Energy Pavla Tykače. Považujeme za velmi pravděpodobné, že Generali Česká pojišťovna stále pojišťuje paroplynovou elektrárnu Počerady, jejímž vlastníkem je ČEZ.

Rovněž Generali v minulosti podporovala fosilní projekty společnosti EPH Daniela Křetínského. Považujeme za pravděpodobné, že Generali pojišťuje plynové zásobníky společnosti EPH. Plynová a ropná

politika této pojišťovny umožňuje pojišťování těchto projektů. Na přímý dotaz ani jednu z těchto možností Generali nevyloučila.⁴⁵

Allianz

Plynová a ropná politika:

Pojišťovna Allianz je německou firmou ovládanou z Mnichova. V současnosti nemá kompletní politiku týkající se plynu a ropy, podle zákulisních informací by ji mohla zveřejnit na začátku května těsně před valnou hromadou. V současnosti svou interní politikou vylučuje pouze pojišťování projektů na těžbu ropy z dehtových písků a doprovodných projektů s touto metodou těžby spojených (návazných ropovodů či úložišť ropy).⁴⁶ Nemá žádnou politiku týkající se pojišťování nových projektů ani nastavený koncový rok, kdy by s podporou plynových a ropných projektů chtěla skončit.

Nedostatky uhelné politiky:

Pojišťovna Allianz má spolu s pojišťovnou AXA jednu z nejsilnějších uhelných politik na světě. I proto má nejvíce bodů v rámci mezinárodního žebříčku sestavovaného koalici Insure our Future (nicméně přesta na něm nedosahuje ani poloviny možných bodů).⁴⁷ Kromě velmi slabé plynové

politiky se na tom podílí hlavně nejasnosti ohledně možného udělování výjimek na pojištění uhelné infrastruktury u firem, které mají důvěryhodný plán na konec uhlí v souladu s cílem udržet průměrné oteplení planety pod hranici 1,5 stupňů Celsia oproti předindustriální době.

Hodnocení:

Plynová a ropná politika: 2 body (2+0+0)
Uhelná politika: 9 bodů
Celkově: 11 bodů

Zapojení v plynovém byznysu v ČR:

Pojišťovna Allianz je silně zapojená v plynovém byznysu v České republice. Z veřejných zdrojů je možné dohledat, že dceřiná společnost této pojišťovny Allianz Infrastructure Luxembourg je polovičním vlastníkem firmy NET4GAS, která provozuje plynovody Gazela a Antilopa. Nelze však zjistit, zda tato pojišťovna zmíněné projekty také pojišťuje. Vzhledem k vlastnickým vztahům spojeným se společností NET4GAS se však dá s velkou pravděpodobností usuzovat, že tomu tak je.⁴⁸

pojišťování takřka všech uhelných elektráren.⁴⁹ Problémem pojišťovny je slabá transparentnost a komunikace o firmách vyloučených ze svého pojištění. V odpovědi na naše dotazy pojišťovna uvedla, že v loňském roce omezila pojištění v uhelném sektoru o 50 procent a v současnosti má stále několik klientů, kteří v uhlí podnikají.

Veřejně Kooperativa oznámila pouze

ukončení pojištění uhelných elektráren firmy ČEZ od začátku tohoto roku. Tento slib však porušila, když s ČEZem uzavřela krátkodobé pojištění na provoz elektrárny Dětmarovice, ačkoliv pouze na měsíc leden.⁵⁰ Není jasné, jestli nadále pojišťuje uhelnou infrastrukturu EPH Daniela Křetínského, nebo polského PGE.

Hodnocení:

Plynová a ropná politika: 0 bodů (0+0+0)
Uhelná politika: 7 bodů
Celkově: 7 bodů

Zapojení v plynovém byznysu v ČR:

Kooperativa dlouhodobě spolupracuje se společností ČEZ, které do začátku le-

tošního roku poskytovala pojištění pro uhelné elektrárny. V minulosti pojišťovala také uhelnou elektrárnu Počerady, kterou však rovněž opustila. Považujeme za velmi pravděpodobné, že Kooperativa stále pojišťuje paroplynovou elektrárnu Počerady, jejímž vlastníkem je ČEZ.

Soudě dle zpráv v médiích Kooperativa v minulosti pojišťovala fosilní projekty společnosti EPH Daniela Křetínského. I zde považujeme za pravděpodobné pojišťování plynových zásobníků společnosti EPH. Její plynová a ropná politika takové pojistky umožňuje. Na přímý dotaz Kooperativa nevyloučila ani jednu z těchto možností.⁵¹

Česká průmyslová pojišťovna (ČPP)

Plynová a ropná politika:

Rakouská společnost Vienna Insurance Group, pod kterou ČPP spadá, nemá žádnou politiku týkající se plynu a ropy.

Nedostatky uhelné politiky:

Nedostatky uhelné politiky ČPP jsou stej-

né jako v případě pojišťovny Kooperativa, jelikož obě mají stejného vlastníka. Konkrétně se jedná o rakouskou pojišťovnu Vienna Insurance Group.

Hodnocení:

Plynová a ropná politika: 0 bodů (0+0+0)
Uhelná politika: 7 bodů
Celkově: 7 bodů

Uniqa

Plynová a ropná politika:

Rakouská společnost UNIQA, pod kterou stejnojmenná česká pobočka spadá, nemá žádnou politiku týkající se plynu a ropy.

Nedostatky uhelné politiky:

Uniqa má nastavená vnitřní pravidla, která vylučují většinu uhelných projektů. Její politika má však významné nedostat-

ky – Uniqa například uplatňuje vylučující kritéria pouze na případné nové klienty z řad energetických firem. Vyloučení stávajících klientů je pouze jednou z možností, a to až po roce 2025. Oproti jiným pojišťovnám zde zcela chybí rok, kdy chce uhelný byznys opustit kompletně.⁵²

Hodnocení:

Plynová a ropná politika: 0 bodů (0+0+0)
Uhelná politika: 6 bodů
Celkově 6 bodů

Kooperativa

Plynová a ropná politika:

Rakouská společnost Vienna Insurance Group, pod kterou Kooperativa spadá, nemá žádnou politiku týkající se plynu a ropy.

Nedostatky uhelné politiky:

Kooperativa má poměrně silnou uhelnou politiku, která směřuje k vyloučení

Planeta hoří a já říkám PŘIDEJ PLYN

Fosilní průmysl nám lže. Tváří v tvář konci uhlí se firmy jako EPH Daniela Křetínského a Sev.en Energy Pavla Tykače snaží zachránit přechodem k jinému fosilnímu palivu - plynu. A banky, pojišťovny i státy je v tom podporují. Chtějí nás přesvědčit, že plyn je čistý a zelený, nebo že ho potřebujeme jako "most" k obnovitelné energii. Není to pravda. Sám metan je skleníkový plyn několikrát silněji než oxid uhličitý. Při započítání úniku metanu do atmosféry má plyn podobné emise jako uhlí. Pro čisté obnovitelné zdroje je to konkurence, ne partner.

Každá koruna vynaložená na plynovou infrastrukturu oddaluje řešení klimatické krize. Chtějme po bankách, pojišťovnách i vládách investice do skutečných, ne falešných řešení!

vám přináší:

EPH SEVEN ENERGY

s podporou:

KB UniCredit Allianz

Závěr: Pomozte pojišťovnám, aby se rozhodly správně

Z výše vypracované analýzy vyplývá, že klimatická politika pojišťoven operujících v České republice je velmi nedostatečná. Slabá je zejména v otázce plynu a ropy: v současné situaci nás finanční instituce z klíčové křižovatky vedou cestou, která směřuje přímo k nejhorším dopadům klimatické krize. Pojišťovny sice již aktivně vylučují ze své podpory uhlí, a jen málokterá by dnes podpořila stavbu nové uhelné infrastruktury, většina z nich navíc aktivně vypovídá smlouvy na uhelné elektrárny i doly. Vědecké zprávy ale jasně ukazují, že se co nejdříve musíme zbavit všech fosilních paliv.⁵³ Mnohem důležitější tedy v současné době je, zda budou pojišťovny i nadále podporovat rozvoj plynové či ropné infrastruktury. Existuje jen málo finančních institucí, které se otázkou plynu a ropy zabývají. A i těch pár, které tuto problematiku řeší, mají svou politiku nastavenou velmi nedostatečně.

Naše společná budoucnost bude záviset také na tom, jak se finanční instituce postaví k otázce financování nových plynových projektů v Evropě i po celém světě. V České republice většina uhlobaronů zvažuje, že přejde z uhlí na plyn. Právě nyní je proto klíčové tlačit pojišťovny do toho, aby nové plynové projekty nepodporovaly. V minulosti se v otázce uhlí ukázalo, že tlak veřejnosti je pro strategie finančních institucí klíčový.

V loňském roce se koalici Zastavme špinavé prachy podařilo přesvědčit pojišťovny Allianz, Kooperativa a Generali, aby vypovídaly smlouvy na pojištění firmám Sev.en Energy a ČEZ. Pro záchranu planety ale potřebujeme, aby nám finanční instituce pomohly vykročit z důležité křižovat-

ky správným směrem. A to neudělají bez tlaku nás všech. Přidejte se k iniciativám, které pojišťovny tlačí k přísnější klimatické politice.

Zapojte se do aktivit koalice Zastavme špinavé prachy, která se v České republice zaměřuje právě na pojišťovny a banky. Sledujte stránky této kampaně na Facebooku, Twitteru či Instagramu a pomozte šířit jejich obsah. Připojte se na některý z online setkání, která se konají pravidelně každý druhý čtvrtek. Komunikujte se svou pojišťovnou a požadujte po ní, aby přestala pojišťovat všechny fosilní projekty. Požadujte po svých městských zastupitelích, aby městský a obecní majetek nechaly pojišťovat u pojišťoven s nejlepší klimatickou politikou. Na začátek června, konkrétně od 6. - 10. 6., plánujeme druhý ročník akčních dnů proti špinavému pojištění, kde se chceme zaměřit na největší pojišťovny. Naším cílem je přesvědčit je, aby přijaly co nejsilnější politiku týkající se plynu a ropy.

Pokud se chcete dozvědět více informací, napište nám na mail info@spinaveprachy.cz nebo navštivte stránku spinaveprachy.cz.

Zdroje

- 1 V dubnu 2022 na to s velkou urgencí upozornila další pravidelná zpráva Mezivládního panelu OSN pro změny klimatu (IPCC): <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/>
- 2 Více o tom, jak Putin financuje skrze prodej fosilních paliv svou agresi na Ukrajině, se dozvíte například v tomto článku: <https://denikreferendum.cz/clanek/33707-chcete-dlouhou-dobe-oslabit-rusko-a-valecne-stvace-zbavme-se-fosilnich-paliv>
- 3 Viz <https://fred.stlouisfed.org/series/PNRGINDEXM>
- 4 Viz <https://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>
- 5 Viz <https://allforpower.cz/zajimavosti/energeticka-chudoba-v-cr-230>
- 6 Viz šetření organizace STEM: <https://www.stem.cz/naklady-na-vytapeni-ceskych-domacnosti-a-energeticka-chudoba-v-cr/>
- 7 Více informací o energetické chudobě najdete zde: <https://righttoenergy.org/about-energy-poverty/>
- 8 Vysoké ceny plynu jsou hlavní příčinou růstu cen energií: <https://tradingeconomics.com/commodity/natural-gas>
- 9 Elektřina ze slunce je v současnosti nejlevnější v historii: <https://www.carbonbrief.org/solar-is-now-cheapest-electricity-in-history-confirms-iaea>
- 10 Viz <https://www.greenmatch.co.uk/blog/2014/08/heat-pumps-7-advantages-and-disadvantages>
- 11 Viz <https://www.energy.gov/prices-trends>
- 12 Ruská agrese na Ukrajině posílila poptávku po nových LNG terminálech v Evropě: <https://www.reuters.com/business/energy/europes-appetite-us-gas-fast-tracks-two-new-lng-projects-2022-04-01/>
- 13 Proč je frakování velmi destruktivní metodou těžby si přečtete zde: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/aug/19/why-is-fracking-bad-google-answer>
- 14 O britských plánech těžby fosilních paliv v Severním moři si přečtete zde: <https://denikreferendum.cz/clanek/33658-pokrytecka-klimapolitika-borise-johnsona>
- 15 Viz <https://theintercept.com/2022/03/01/war-climate-crisis-putin-trump-oil-gas/>
- 16 Viz <https://theintercept.com/2022/03/01/war-climate-crisis-putin-trump-oil-gas/>
- 17 Viz https://cdn.qualenergia.it/wp-content/uploads/2022/03/REPowerEU_Communication_with_Annexes_EN.pdf
- 18 Viz poznámka 19
- 19 Viz poznámka 7
- 20 Viz poznámka 6
- 21 Náš loňský report Plyn: most do klimatického kolapsu je ke stažení zde: <https://re-set.cz/wp-content/uploads/2021/10/plyn-cesta-do-peklagg-2.pdf>
- 22 Viz https://sanceprobudovy.cz/wp-content/uploads/2020/06/emise-aktualizace-2020_fin-1.pdf
- 23 Vyplývá to z analýzy vypracované Komorou OZE: <http://www.komoraoze.cz/?fullpage=1&clanek=148>
- 24 Jeden z možných scénářů pro Českou republiku popisuje například Energetická revoluce od Greenpeace: <https://www.greenpeace.org/static/planet4-czech-republic-stateless/2021/10/93cc9533-energeticka-revoluce.pdf>
- 25 Více informací například zde: <https://www.hnutiduha.cz/aktualne/z-cr-se-loni-zase-vyvezlo-vice-elektriny-nez-vyrabi-uhelne-pocerady-chvaletice-dohromady>
- 26 Viz <https://greendealnews.org/2022/03/green-energy/renewable-energy-is-freedom-energy-germany-speeds-all-green-target-to-2035-to-ease-russia-grip/>
- 27 Jak píše energetický expert Milan Smrž, o slunce a vítr se války nepovedou: <https://denikreferendum.cz/clanek/33806-o-vitr-a-slunce-se-valky-nepovedou>
- 28 Celá studie Ember a E3G zde: <https://ember-climate.org/insights/research/eu-can-stop-russian-gas-imports-by-2025/>
- 29 Viz poznámky 15 a 16

- 30 Viz poznámka 14
- 31 Viz poznámka 29
- 32 Viz <https://www.euractiv.com/section/energy/news/speed-up-green-transition-to-break-from-russian-fossil-fuels-say-11-eu-countries/>
- 33 Viz <https://novadohoda.cz/>
- 34 Viz poznámka 7
- 35 U Allianz i Suncorp to vyplývá z poslední výzkumné zprávy mezinárodní koalice Insure our Future: <https://insure-our-future.com/scorecard>
- 36 Viz <https://www.generaliceska.cz/-/generali-ceska-pojistovna-od-roku-2022-nebude-pokracovat-v-pojistovani-konvencnich-uhelných-elektren-skupiny-cez>
- 37 Viz <https://www.koop.cz/clanky/kooperativa-po-dohode-ukonci-pojisteni-uhelných-elektren-skupiny-cez>
- 38 Viz https://www.allianz.cz/cs_CZ/pojisteni/vse-o-allianz/tiskove-centrum/allianz-v-cesku-naplnuje-svou-strategii-v-ochrane-klimatu.html
- 39 Viz <https://oilgaspolicytracker.org/>
- 40 Viz <https://coalpolicytool.org/>
- 41 Více zde: https://www.banktrack.org/blog/belgian_bank_kbc_ends_financing_for_new_oil_and_gas_extraction_but_stops_short_of_a_complete_phase_out_plan
- 42 Více o nedostatcích uhelné politiky KBC zde: https://reclaimfinance.org/site/en/2021/04/02/kbc_new_coal_policy-a_timid_step_in_the_right_direction/
- 43 Viz <https://www.generalice.com/doc/jcr:30c761bd-832b-4453-bc15-b202dd52c998/lan-g-en/#:~:text=Generali%20is%20strongly%20committed%20to,%E2%82%AC4.5%20billion%20by%202021.>
- 44 Tyto nedostatky analyzovala organizace Reclaim Finance: <https://reclaimfinance.org/site/en/2021/07/02/generali-strengthens-its-coal-policy-but-stops-half-way/>
- 45 Všechny tyto informace lze dohledat v našem loňském reportu s názvem Hazard s naší budoucností: <https://re-set.cz/wp-content/uploads/2021/04/reportpojistovny2021.pdf>
- 46 Viz <https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz.com/responsibility/documents/Allianz-Statement-oil-sands-based-business-models.pdf>
- 47 Viz poznámka 1
- 48 Viz <https://www.net4gas.cz/cz/o-spolecnosti/profil-spolecnosti/>
- 49 Nedostatky uhelné politiky Vienna Insurance Group najdete zde: <https://global.insure-our-future.com/vig-strengthens-coal-policy/>
- 50 Toto zjištění přinesla investigace Deníku N: nolog.link/s/j8W5MM
- 51 Viz poznámka 43
- 52 Viz https://www.uniqagroup.com/gruppe/versicherung/media/files/UNIQA_State-ment_on_Decarbonisation_3.pdf
- 53 Hovoří o tom například analýza IEA: <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050>

O Re-setu

Re-set: platforma pro sociálně-ekologickou transformaci je česká organizace, která výzkumem, vzděláváním a prací s veřejností podporuje snahy o udržitelnější a spravedlivější společnost. Promyšlíme a popularizujeme koncepty pro sociální, ekologickou a demokratickou ekonomiku, zkoumáme příčiny sociálních a ekologických problémů a hledáme řešení.

Podporujeme iniciativy zdola a spolupracujeme se sociálními hnutími, která usilují o dobrý život pro všechny v různých oblastech. Pomáháme lidem se organizovat a společně prosazovat své zájmy. Jsme součástí kampaně Europe Beyond Coal (Evropa bez uhlí) a v programu Klimatická spravedlnost výzkumem a organizováním podporujeme rychlý konec těžby a spalování uhlí i dalších fosilních paliv a přechod k nové energetice založené na decentralizovaných, demokraticky kontrolovaných obnovitelných zdrojích.

www.re-set.cz
info@re-set.cz

O kampani “Zastavme špinavé prachy”

Zastavme špinavé prachy je různorodá koalice občanských organizací, které usilují o rychlé a spravedlivé řešení klimatické krize. Naším cílem je upozorňovat na příčiny změn klimatu a aktivně vystupovat proti institucím, které se na devastaci planety podílejí. Jsme součástí mezinárodního hnutí, které usiluje o přesměrování financí z fosilního průmyslu směrem k ekonomice budoucnosti založené na udržitelnosti a spravedlnosti. Požadujeme aby banky, pojišťovny a investiční fondy neprodleně přestaly podporovat fosilní průmysl a přesměrovaly peníze do čistých obnovitelných zdrojů energie.

Kampaň vedou: Fridays for Future Česká republika, Limity jsme my, Univerzity za klima, Rodiče za klima, Lékaři za klima a Re-set: platforma pro sociálně-ekologickou transformaci.

www.spinaveprachy.cz
info@spinaveprachy.cz

Tiráž

Report: *Pojišťovny a energetika na rozcestí: krmení fosilního monstra, nebo čistá energie svobody? vydal Re-set: platforma pro sociálně-ekologickou transformaci v dubnu 2022.*

Autor textu: Radek Kubala

Překlady: Petra Jelínková

Grafika: von Saten

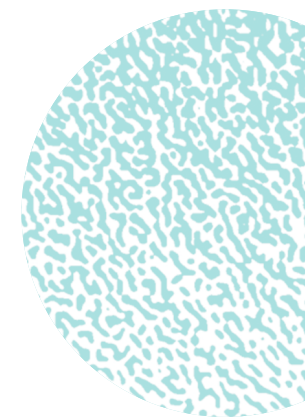
Sazba: Kateřina Holá

Korektura: Jiří Šimčík

Fotografie: Petr Zewlakk Vrabc, archiv Zastavme špinavé prachy

Report vznikl v rámci projektu De-insuring of coal and gas industry while developing the climate movement in the Czech republic, podpořeného European Climate Foundation a Sunrise Project. Projekt se soustředí na finanční sektor a jeho roli v prohlubování klimatické krize. Jeho cílem je odhalit roli finančních institucí – především pojišťoven, ale i bank či investičních fondů – v podpoře fosilního průmyslu, jehož obchodní model je neslučitelný s cíli Pařížské dohody a rychlým a spravedlivým řešením klimatické krize. Bude rozvíjet popularizační aktivity a veřejné kampaně, směřující k odstřížení fosilních firem od zdrojů financování, pojištění, a investic – a současně podporovat rozvoj klimatického hnutí prostřednictvím vzdělávání, budování kapacit a přenosu zkušeností.

Chcete nám pomoci? Staňte se naším dárcem a podpořte nás svým příspěvkem na www.re-set.cz/daruj

An abridged English version of this report can be found at <https://re-set.cz/wp-content/uploads/2022/04/Insurance-and-Energy-Sectors-at-a-Crossroads-re-set.pdf>